

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXXIX. De Sydico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

fecto Natalium, conferre beneficium, præsentare ad illud &c. Text. gl. DD. in c. 4. in 6. § Clem. 2. b. t. speciatim verò Durand. de Proc.

11. Quæres, quam potestatem tribuat Procuratori in Mandato expressa clausula: possit omnia, licet mandatum speciale exigant? R. non potest vilius ea, quæ alias requirunt mandatum speciale, c. 4. cit. quia adhuc generalis est concessio, per quam non veniunt ea, quæ specialiter nota sunt digna. c. 31. de R. J. in 6. & hoc ipso, quod iura velint aliqua committi in specie & nominatim, non sufficit commissio generalis, in qua nullum in specie exprimitur. Laym. in c. 4. cit. P. Wiestner hic n. 55. Excipe tamen 1. nisi in Mandato per modum concessionis (non exceptionis) aliqui articuli, speciale alias mandatum requirentes, essent specificati; tunc enim vitalis clausula posset etiam alia speciale mandatum exigentia, quæ sunt similia vel minora expressis, non verò maiora. Clem. 2. cit. Excipe 2. nisi adjecta sit clausula, cum libera; hæc enim æquivaleret mandato speciali. c. 4. cit. l. 58. ff. eod. Excipe 3. nisi sit procurator in rem suam, gl. fin. in c. 4. cit.

12. Dico 6. Officium & obligatio Procuratoris ad litem est 1. ut diligentissime custodiat mandatum domini, litemque semel susceptam usque ad finem deducat: secus tenetur domino omnia damna, etiam per culpam levissimam causata, resarcire. l. 5. § 21. ff. l. 13. C. Mandati; eo ipso enim, quod quis suscipiat munus procuratoris ad litem, censetur spondere diligentiam exactissimam, quam nempe desiderat natura & gravitas negotiorum Judicialium. 2. si vitius fuerit, appellare à sententia definitiva, vel saltem (si iustam habet causam excusantem) monere dominum, ut is intra decendum appellare possit, si sibi consultum censuerit. c. 14. b. i. quia interpositio Appellationis est de connexis primæ instantiæ, & fit coram eodem iudice, quare ad eam se obligasse censetur Procurator. arg. l. 56. 62. ff. eod. Aliud est quoad prosecutionem Appellationis, ad quam probabilibus non tenetur, per c. 14. cit. quia per Appellationem causa transfertur ad alium iudicem, & sæpe ad alium locum. Excipe, nisi expressè se obligasset ad agendum, defendendum, & appellandum: vel nisi constitutus fuisset generaliter ad omnes causas Judiciales: vel nisi Appellatio fuisset solum à sententia interlocutoria. 3. finita lite (idem est de aliò negotio) reddere rationem domino, & quæ consecutus est, restituere, nisi sit procurator in rem suam. Dereliquo Procurator ad negotia extrajudicialia non tenetur ad diligentiam exactissimam, sed solum ad talem, qualem homines utcumque diligentes in rebus propriis adhibere solent, adeoque non tenetur prestare culpam levissimam, sed solum latam, & dolum, ut alii Mandatarii, si negotium sit vulgare, nullam requirens industriam, ut est v. g. fideiussio. l. 29. pr. ff. Mandati. & culpam levem, si negotium requirat diligentiam mediocrem, qualem exigunt pleraque negotia extrajudicialia. l. 11. c. eod. l. 23. ff. de R. J. quia mandatarii & man-

dantis intentio non potest certius cognosci, quam ex natura negotii majorem vel minorem diligentiam requirentis. Porro contractus Mandati (à manûs datione appellati) nihil aliud est, quam contractus consensualis bilateralis, quo negotium gratis gerendum alteri committitur, & suscipitur. Unde per se, quia redundat tantum in favorem mandantis, præstanda foret sola culpa lata; nisi nempe negotii qualitas intentionem contrahentium aliter explicet; vel etiam pretium accipiat. per l. 5. §. 2. Commodati.

Quæres, an & qualem actionem adversus se habeant Dominus & Procurator? R. uterque habet actionem Mandati, si unus sit læsus ab altero: & quidem dominus directam ad prosequendum id, quod sua interest ratione litis non exactissime administratæ, vel negotii non cum debita diligentia gesti. l. 9. 13. 21. C. Mandati. Procurator autem contrariam ad consequendum id, quod ex causa mandati bona fide præstitit, vel expendit. l. 46. §. 5. ff. h. t. & ad damna per culpam etiam levissimam mandantis sibi orta. arg. l. 5. cit. Intelligo, si salarium pro suo munere non accipiat Procurator; tunc enim non actio Mandati, sed Locati locum haberet in utroque, §. 13. Inst. de Mand. Utraque actio utrobique transit ad hæredes.

Dico 7. Officium Procuratoris (uti cujusvis alterius Mandatarii) finitur 1. revocatione, expressa vel tacita, sed intimata Procuratori, vel Judici, aut hujus loco Adversario. 2. morte domini. 3. & morte procuratoris, quare adhuc integra accidit. 4. renuntiatione. 5. mutuo utriusque, domini & procuratoris, consensu. 6. finita causa, vel negotio. §. 9. 10. 11. Inst. de Mand. l. 8. seqq. ff. h. t. arg. l. 58. ff. de Pact. §. l. 21. C. h. t. Notandum verò est 1. rem desinere integram, si negotium jam est cœptum, vel si lis jam est contestata, vel dominus jam satisdedit consentiente procuratore de iudicatu solvi. 2. revocationem (uti & renuntiationem & consensum mutuum) si fiat post litem contestatam, exigere iustam causam. c. 2. in 6. l. 19. seqq. ff. h. t. qualis esset adversa valetudo procuratoris; peregrinatio; morosa tractatio causæ; superveniens inimicitia cum domino &c. Et hæc causa debet cognosci & approbari à iudice, si Adversarius petat, vel, si absit talis cognitio, saltem consentire debet Adversarius. per c. 13. §. 1. 65. ff. eod. quia per contestationem litis cum Adversario initur quasi contractus. l. 3. §. 11. ff. de pecul.

TITULUS XXXIX.

De Syndico.

SUMMARIUM.

1. 2. Quis dicatur Syndicus: quid sit Universitas.
3. 4. Quis possit esse Syndicus; & quam habeat potestatem.
5. Quomodo finiatur ejus officium.

Sciendum, Syndicum esse quidem Procuratorem, at non qualemcumque, & alicujus privati, sed constitutum ad solas lites generalliter

liter omnes integræ alicujus Universitatis: unde pleraque de Procuratoribus dicta etiam Syndico conveniunt. Per Universitatem intelligitur omnis collectio hominum, unum morale corpus constituens, res communes habens, ut civitas, oppidum, Ecclesia, Monasterium, collegium Clericorum, Studiosorum, Opificum. l. 1. ff. quod cujusc. Universi. cum enim integra civitas, vel alia communitas, per se ipsam comparere in iudicio nequeat, necessarium constituitur debet Syndicum, qui ipsam representet. Differt itaque Syndicus à Procuratore tanquam species à genere: à Curatore Universitatis; quia iste est ad negotia illius extrajudicialia: à Questore & Administratore Camere, quia isti præstant rei Nummarie: ab Oeconomo, quia hic gubernat & dispensat res Ecclesiæ vel alterius communitatis, ejusque necessitatibus prospicit: à Actore publico, quia hic non generaliter ad omnes lites, sed ad unam alteramve, vel plures certas causas, constituitur; quamquam subinde confundatur cum Syndico: deum à Fiscali seu procuratore Filci, quia hic causas tantum Criminales tractat, & multas poenalesque Universitati debitas persequitur.

2 Dico 1. Syndicus est Procurator, qui communi mandato alicujus Universitatis administrat causas illius litigiosas. Sumitur ex l. 1. cit. Communi igitur mandato seu consensu omnium, vel majoris saltem partis eorum, qui jus suffragii habent, & interesse volunt, ac possunt, eligi & constitui debet Syndicus. per c. 2. de in integr. restit. §. reg. f. 29. in 6. nisi nimirum aliud habeat consuetudo loci, vel particulare statutum. Mandatum commune seu Instrumentum Syndicatus debet esse munitum Universitatis sigillo, & ubi viget talis consuetudo, à quibusdam subscriptum.

3 Dico 2. Syndicus Monasteriorum non debet constitui unus ex Religiosis, sed extraneus, assignatus eidem salariò. c. un. b. t. nisi necessitas vel utilitas Monasterii aliud exigat, & consensus Prælati accedat. can. 35. caus. 16. q. 1. ne scilicet rebus forensibus servi DEI avocentur à Divinis. In aliis autem Universitatibus nihil prohibet, quò minus membrum, vel etiam ipse Superior communitatis, existat Syndicus.

4 Dico 3. Potestas Syndici, nisi aliud sit expressum in Mandato, est eadem, quam habet Procurator ad lites constitutus cum libera. Gail. l. 2. observ. 72. n. 11. Unde omnia potest, quæ speciale aliàs mandatum requirunt, præterquam donare, & liquidum remittere debitum. Fit etiam dominus litis post contestationem illius, ita ut totus Processus dirigatur in ipsum: non tamen cogendus est ad cavendum de rato, nisi probabiliter dubitetur de ejus Mandato. l. 6. §. 3. ff. quod cujusc. Universi. neque ad satisfaciendum de iudicatu solvi, quia est persona publica, Universitatem representans: cavere tamen debet de iudicio fisci. Et quando jurat, non in animam Universitatis, sed in suam propriam jurat. per c. 3. de juram. calum.

5 Dico 4. Officium Syndici finitur quidem revocatione, renuntiatione, ac mutuo ipsius &

communitatis consensu, item morte Syndici, vel de Officio Procuratoris diximus n. ult. & sumitur ex d. l. 6. Non tamen finitur morte constitutum, quia communitas non moritur. l. 7. §. 2. ff. quod cujusc. Univ. Neque finitur instantia; quia constituitur generaliter ad omnes lites, adeoque etiam ad prosequendam, quam interponit, appellationem. per c. 21. de Rescr. quia ibi permittitur Prælato soli administratio: si autem per se solum agere potest causas sui Monasterii, utique alium, per quem agit tanquam vicarium & instrumentum, revocare poterit.

TITULUS XL.

De his, quæ vi metusve causâ fiunt.

SUMMARIUM.

1. Quid sit Vis, & Metus.
2. Quid metus ab intrinseco vel extrinseco, iuste vel iniuste incussus &c.
3. Quis metus dicatur iustus & iniustus: gravis & levis.
4. An metus Reverentialis habendus pro gravi.
5. Ex nullo metu licet facere intrinsecè malum.
6. Valent in utroque foro actus, metu levi quocunque extortis.
7. Et metu gravi, sed ab intrinseco.
8. Vel iuste incusso, etiam directe ad extorquendum consensum.
9. 10. Imò etiam metu gravi iniuste incusso extortis valent spectato jure Naturali.
11. 12. Quin & spectato jure Positivo, exceptis paucis.
13. Rescindibiles tamen sunt.
14. Etiam si non directe ad extorquendos actus illatus sit metus iniustus.

Sciendum 1. sæpius contingere, ut aliquis lædatur in actu vel contractu, per meum ac injuriam extorto; cui proin succurrere iudex debet vel actum rescindendo, aut declarando nullum, vel restituendo in pristinum statum. Hic igitur de vi metusve gestis, postea de Restitutione in integrum sermo erit. Vis autem duplex est, absoluta & conditionalis. Absoluta, & simpliciter dicta Vis, quam aliqui Precisam appellant, est corporalis coactio ad patiendum vel faciendum aliquid, ut si tibi violentè eripiat libere: si tibi genua curventur coram Idolo. Definitur l. 2. ff. quod metus causa sic est: majoris rei impetus, qui repellere non potest, seu cui simpliciter resisti nequit. Atque hæc vis facit simpliciter involuntarium, tollitque omnino consensum liberum in rem, quam quis pati vel facere cogitur. Si inferatur cum armis, vocatur vis publica, vel armata. §. 6. Inst. de Interdictis. Vis Conditionalis, quæ etiam dicitur Compulsiva vel Modificata, re ipsa coincidit cum Metu, estque violentia externa, compellens aliquem, ut consentiat in aliquam actionem vel omissionem, non consensurus, si talis violentia abesset, ut si quis te minis compellat, ut